NOVICE
kmetijskih, obertnijskih in narodskih rečí.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Bleiweis.*

Tečaj X. V saboto 10. julia (sredoletna) 1852. *List 55.*

Kmetovavci varujte svojo živino kužniga čerma ali vrančniga prisada!

Ker se je sopet približal tisti za živino nevarni čas, v kterim je treba previdniga ravnanja, da je nagla smert ne pokončá, in ker se je že od več nesreč slišalo, ktere je kužni čerm tù in tam in kakor sim se sam prepričal večidel le po nečimerni nemarnosti vlastnikov napravil, je potrebno sopet opominjati: kmetovavci varujte svojo živino!

Poglavitni vzroki čerma ali vrančniga prisada (rumeniga kevžiha ali rumeniga volčiča) so: velika vročina, ktera živino pri hudim delu, na paši ali pa v soparčnim hlevu zadeva; pomanjkanje čiste merzle pijače, kar se sedaj toliko bolj pogosto primeri, ker je poletje bolj suho in le po redkim dež prihaja, da so nekteri kmetje primorani živino clò v nekterih krajih z gorko sparjeno vodo, mlako ali gnojnico napajati. Kolikor težji ali dostikrat clò nemogoče je se ti nadlogi — pomanjkanju vode — ogniti, toliko bolj je saj potreba, da so hlevi zračni (ljuftni), da niso soparčni, da ni preveč gnoja v njih, ki še veči vročino napravlja, da živina ne stojí v gnojnici. Hlad, hlad, čisti zrak, čista voda, kisljate in slane rečí so gotovi pomočki to strašno bolezin odverniti!

Pa kaj pomaga od tega več govoriti, ker tisti gospodarji, ktere to zadeva, tega ne berejo, da bi si boljši zapopadek od te bolezni pridobili, kakor ga dosihmal imajo, ko mislijo, če bolezin enkrat živino napade, „ne bo nič ž-njo, je že rumeni kevžih ali rumeni volčič pri nji!“

Zares grozno nevarna je ta bolezin, ko je vsa kri černa in gosta in se rumeni razljivi pod kožo in v notranjih delih života prikažejo, — zato še enkrat rečem: kmetovavci! čujte nad svojo živino, ki je draga, ker se ta bolezin po stanovitni skerbi veliko lože odverne in zabrani, kakor pa ozdravi, če je živino že napadla. J. L—r.

Ogled kmetijstva na Angleškim.

(Dalje.)

Gojzdje po Angleškim.

Na pervi pogled bi se mislilo, da je lesa in gojzdov po Angleškim sila veliko, ker obilo glogovo germovje (Weissdornhecke) z nekterimi hrasti, jeseni, bersti, verbami itd. dela deželo na videz gojzdnato, — ali temu ni taka; ni dežele v Europi, ki bi tako malo gojzdov imela, kakor Angleška.

Več kot 1200 angleških milj sim obhodil, vunder sim le v celò malo krajih večih gojzdov s hrasti in borovci vidil. Ker Angležem zlo lesa in derv manjka, je začelo več posestnikov mecesnovo drevje saditi, — ali ravno to je znamnje, da Angleži niso kaj modri gojzdnarji, scer bi mecesna ne sadili, kterimu nista močirna zemlja in megleno podnebje celò nič vgodna; mecesen rase scer perve leta v taki zemlji naglo, ali kmalo začnè hirati in pešati, in dajè mehek in gobast les.

Ker imajo Angleži pripravniga kamnja dovelj, namest živih plotov delajo zidane ograje; dratene plote okoli pašnikov sim vidil le v grofii Kentski.

Moj namen ni tukaj pretresovati, ali so živi ploti ali žive meje slabe ali dobre; tega sim pa vender prepričan, da bojo tudi živi ploti berž zginili, kadar bo tista postava *) overžena, po kteri se zdaj ne smé žito iz ptujih deželá, kakor bi kdo hotel, na Angleško na prodaj voziti, zakaj Angleži so bistre glave, ki bojo kmalo zapopadli, da živi ploti, ki so scer le dobri na suhi zemlji in v suhih krajih, jim veliko sveta odvzamejo, ki bi se dal z velikim pridam v njive predelati.

Séla po Angleškim.

Angleško se loči od vsih druzih dežel v tem, da ne vidiš nikjer velicih vasí, kakor pri nas, scer pa sila sila veliko kopíc za žito in senó pod milim nebam.

Velike posestva so razdeljene v posamske pristave, na kterih najemnik (štantar) s svojo družino in delavci samoten stanuje.

Ločeni od sveta živijo tukaj posestniki, najemniki in delavci sami za-se.

To samotno življenje je po mojih mislih na več strani koristno:

1. Samotno prebivanje snuje pravo serčno družbinsko življenje, kjer osebe ene družine le zase živé in se z druzimi ne pečajo. Pa tudi v nobeni deželi na svetu ne živijo družine v taki lepi spravi in v takim lepim redu kakor na Angleškim; za to je pa tudi to lepo družbinsko življenje nar močnejši podlaga angleške deržave.

2. Samôta sili ljudí, da ne tratijo časa z nepotrebnimi rečmí, da radi berejo, in premišljujejo kar

---

*) V letu 1815 je na Angleškim tista žitna postava (Kornbill) v djanje stopila, ktera vvožnjo ptujiga žita na Angleško večidel zabrani. V letu 1826 je vlada želela, da bi se ta postava, ktera ljudstvu žito zlo podražuje, prenaredila, ali ker so se v deržavnim zboru zborniki perve zbornice — menda iz samopridnosti, ker so oni sami veliki posestniki in kmetovavci — z vso silo zoper prenaredbo te postave upèrli, je obstala do današnjiga dné, čeravno jo skušajo veljavni možje v prid ljudstva podreti. Vred.

so brali, in poskušajo kar se jim dobro pozdeva, — in zares pri vsakim delavcu sim našel sveto pismo in mnogo druzih koristnih bukev s podobami. Kakošen razloček je med ondašnjimi grajšaki in med grajšaki druzih deželá! Kako častitljivi so uni memo téh!

3. Samôta odvrača shode, rogovilenje, pijančevanje, pretepovanje itd.

Le ena škoda izvira iz te samote, da je malo šol, ker ni velicih vasí skupej, ki bi šolo imele.

Séla so pa toliko manjši, ker Angleški kmetovavci imajo celò malo kmetijskih poslopij, podov, skednjev itd. Deteljo in répo pojé živina večidel na polji; žito se pod milim nebam naklada v kôpe; hlevov skoraj nič nimajo, ker je živina noč in dan in večidel tudi pozimi pod milim nebam; poljskiga orodja ne zapirajo v shrambe. Vse to je pa le mogoče, ker je kraj in podnebje tako, da se zamore pod milim nebam kmetovati.

Na Angleškim tedaj po deželi ne vidiš veličanskih in gradovam enacih fabrik, ne vidiš velicih žitnic, ne velicih hlevov, ne velicih hiš itd., ker Angleži vedó, da take poslopja so le tako imenovavi žreči kapitali, kteri nič dobička ne donašajo, marveč le škodo delajo, ker posestnik po njih veliko zemlje zgubí in ker je vedniga popravljanja treba, ktero veliko stroškov prizadene.

(Dalje sledi.)

Zbor kmetijske in obertnijske družbe v Ljubljani 1. julia.

(Dalje.)

Druga reč, ki se je v zboru posvetovala, je zadéla zavarovanje ali asekuracio pohištev zoper škodo ognja in zavarovanje poljá zoper točo. Dr. Bleiweis je o tem govoril in si prizadjal potrebo dokazati: naj bi vlada zaukazala, da mora vsak posestnik svoje pohištvo in polje zavarovati (zažihrati). „Skoraj od leta do leta se več nesreč po ognji primeri — je rekel — in nadloge po tem so tolikanj veči, če ob enim tudi slaba letína kmeta tare. Po takim bi se smelo misliti, da so nesreče, ki se tako pogostama primerjajo, ljudí zmodrile, da vse hití, svoje pohištvo v kakošno društvo sv. Floriana zapisati, — ali Bogu bodi milo! da se to ne zgodí. Pri vsakim pogorišu vidimo večidel več tacih gospodarjev, ki niso zavarovani, kakor tacih, ki so zavarovani. Krajnska dežela ima 69.827 hiš, in zavarovanih gospodarjev pri vsih 7 asekuracijah, ki prejemajo v Ljubljani zavarovíla, ni 15.000! Če pomislimo strašno nesrečo pogorelcov, — če pomislimo, kako taki reveži nadležjejo svoje sosede, — če pomislimo, da taki nesrečniki tudi niso v stanu davkov plačevati in da so tedaj tudi nadloga deržavi, — če pomislimo vse tiste hude nasledke, ki dostikrat iz beraštva izvirajo, ker beraška palica je mati mnogih druzih pregreh, — če vse to pomislimo, mora ljudomili človek misliti na pomoč, po kteri bi se ta nesreča z vsimi svojimi nasledki saj pomanjšati zamogla, — in ta gotova pomoč bi bila postava, ktera ukaže: da vsak mora svoje pohištvo zavarovati. Če bi vsi pristopili v družbo sv. Floriana, bi bilo letno plačílo od zavarovanih 100gold. gotovo tako majhino, da bi morebiti še en groš ne zneslo.

Ravno tako žalostne so nesreče po toči. Še so nam v živim spomínu strašne nadloge v Metliški in Černomeljski okolici, ko je lani toča 91 vasí v strašno nadlogo pahnila, ktero so le obilne milošnje v deželi in zunaj dežele, nabrane po milim klicu našiga častitiga g. deželniga poglavarja pomanjšati zamogle.

Po vsim tem je poprašal govornik svitliga gosp. nadvojvoda: ali bi ne bilo potrebno: da bi vse kmetijske družbe našiga cesarstva, če so z našo edinih misel, zedinjene nasvetovale vikši vladi: da naj bi zapovedala, da se mora vsak zavarovati.

Svitli gosp. nadvojvoda so na to vprašanje odgorili, da zavarovanje je gotovo nar veči dobrota, in da je želeti, da bi vsak gospodar, kterimu je Bog um dal, to dobroto v nesreči živo spoznal. Vunder je po mojih mislih — so rêkli — treba razločiti med ognjem in točo. Oginj je nesreča, pred ktero ni nobeno poslopje varno, — toča ima pa vunder bolj svoje kraje, ktere raji obiskuje od druzih; v nekterih krajih skoraj nič od toče ne vedó. Pervo tedaj, za kar bi bila vlada prositi, bi bilo zaukazano občno zavarovanje pohištev, pa tudi kmetijskiga orodja, ktero, če kmetu pogorí, nadlogo še povikša. S tem predlogam naj se oberne kmetijska družba naravnost do vikši vlade, in ob enim naj naznani drugim kmetijskim družbam, da naj bi tudi to storile.

O ti zadevi so govorili tudi gosp. Ferd. Šmidt, gosp. Jožef Bišof, gosp. Ambrož, in gosp. Peternel, kaplan iz Vodíc. Gosp. Šmidt je razložil neizrečeno dobroto asekuracij in je lepo dokazal, da naj si umni človek sam pomaga, po tem mu bo Bog pomagal; to ravno je tista velika napčnost, ki podpíra nemarnost človekovo, da se v nesreči zanašamo na milodare, in odlašamo svojo dolžnost storiti. S tem se nobeden ne more izgovarjati, da je prerêven, da ne more zavarovati; če bi vsi v bratovšino sv. Floriana stopili, bi bila taka mervica plačati, da bi nobenimu nemogoča ne bila.

Gosp. Bišof je potem besedo povzel in ojstro, pa resnično govoril zoper asekuracije tóčne škode. Kaj pomaga — je rekel — če se zavarovam zoper točo in plačam, kar je predpisaniga; če pa potem, namesto da bi se mi povernilo, za kolikor je škoda cenjena in spoznana bila, se mi poverne le tretji del!! Ni tedaj čuda, da se zoper točo teško kdo dvakrat zavarje, če ga je enkrat nesreča zadela in je potem namest 100 fl. le 30 fl. dobíl.

Gosp. Peternel je obžaloval, da pri Graški bratovšini sv. Floriana, ktera obseže Štajarsko, Koroško in Krajnsko deželo, ni več gospodarjev zavarovanih, kakor jih je, ker ravno pri ti družbi, ki je prava vzajemna ali bratovska družba in celò nobeniga dobička za-se ne iše, bi bile letne plačíla sila majhne, če bi veliko družbinikov k nji pristopilo. Druge asekuracije išejo tudi za-se kaj dobička, ker niso na taki podlagi osnovane, kakor Graška; ker pa Graška družba razun priporočil v časnikih nima opravnikov, ki bi ljudém po deželi zlo prigovarjali, va-njo stopiti, pa bolj zanemarjena ostane.

Gosp. Ambrož je opomnil, da se mu sedaj pripraven čas ne zdí, plačíla za zavarovanje prisiliti; zoper to se je opomnilo, da ravno sedaj je pravi čas za to, ker občno zavarovanje bo ponižalo letno odrajtvilo vsim, ki so sedaj v družbi sv. Floriana, — tistim pa, ki bojo pa še le va-njo stopili, se bo dobrota po tako niski ceni posilila, da bojo iz serca hvaležni, ko jih nesreča ognja zadene. Polajšati gospodarjem letno asekuracijno plačílo: ravno to bi bil namen te postave, ktera bi ukazala: da se vsak gospodar mora zavarovati.

(Dalje sledi.)

Življenje slavnih Slovanov.

III.

Karamzin.

Karamzin (Nikolaj Mihailov) naj imenitnejši rusovski zgodovinar, pervi spisavec zgodovine rusovskega

cesarstva, je bil rojen leta 1765 v Simbirskem poglavarstvu, vzrejen pa v Moskvi na Rusovskem. Jako mlad stopi v vojaško službo in stopa zavoljo svoje učenosti in urnosti od častí do častí.

Ker je bila cesarju Aleksandru (Pavloviču) Karamzinova zgodovinska učenost že znana, in ker rusovsko cesarstvo, četudi tako veliko in mogočno, do ondaj popisa vsih svojih zgodb zaporedoma še ni imelo, imenuje cesar leta 1803 Karamzina zgodopisca rusovske deržave, in mu dovoli za delo in stroške 60.000 rusovskih rubeljnov *). Karamzin se tega dela še tisto leto loti.

Srečno in slavno dokončá učeni mož težavni posel v dvanajstih letih. Gospôda in meščani, kmetje in vojaki so si te imenitne bukve take obilno omišljevali, da ni bilo v 26 dneh po natisu od 3000 iztisov nobenega več na prodaj dobiti, čeravno so bukve po 50 rubeljnov prodajali. Leta 1818 so bile že drugič natisnjene in iz rusovskega jezika pozneje tudi na nemškega prestavljene.

Beseda izvirnega spisa je lepa, gladka, učena, pa vendar lahko razumeti. Mikalo bo vsakega že predgovor brati, v kterem učeni pisavec bravcu prav na serce govoré razklada, kako je vednost zgodovine, posebno domače, vsakemu človeku koristna, koliko ljubši so nam kraji premile domovine, po tem ko njih zgodbe zvemo, in koliko bolj nas k posnemanju spodbujajo lepi izgledi slavnih mož našega kakor kterega druzega naroda.

Karamzin se s tem izverstnem delom cesarju Aleksandru tako priljubi, da ga ti leta 1824 do časti deržavnega svetovavstva s 50.000 rubeljni letne plače povikša.

Ali že tretje leto na to slavni Karamzin umerje (3. junia 1826).

Vso njegovo letno plačo je potem udova z otroci dobivala.

Slovanski popotnik.

Spisuje Fr. Ceguar.

* Kmetijska družba v Zagrebu je v seji 12. p. m. napravo kmetijske šole sklenila, in vabi domoljube, kterim je povzdiga kmetijstva in blagostanja na Horvaškem pri sercu, naj pripomorejo z denarji k ti napravi.

* Za gotovo se je zvedilo, da število učencov v Reških šolah, ki le laški ali kak drug nehorvašk jezik govoré, je v primeri k učencom ilirskega jezika kakor 39 do 450—500. Iz tega je velika večina učencov ilirskega jezika očitno kot beli dan.

* Dopisojoči ud Dunajske cesarske akademie gosp. Volny, je poslal filosofiško-historiškemu odboru novo zbirko za zgodovino česko, moravsko in ogersko.

* Z nadškofijske knjigotiskarnice v Pragi je ravno prišel pervi zvezek pridig za nedelje in praznike od Prokopa Ondráka, Přibramskega dekana na svitlo Vse njegove pridige se bodo izdale v 18 zvezkih, in vsak zvezek bo veljal 12 kr.

* V deržavni tiskarnici se tiska „veliki Perski slovnik“ od profesorja Wulers-a. Tiskarni stroški bodo znesli samo 4000 gold.

* 13. tega mesca bo začel v Temišvaru nov beletristiški časopis s cirilskimi čerkami izhajati. Vredoval ga bode Aleks. Andrič. Prišel bo na svitlo na teden dvakrat v velikej četertini na celej poli. Naročnina znese za leto s poštnino vred 10 gold.

---

*) Stari (Pavlovi) rubeljni veljajo po 2 fl. 10 kr., novi pa po 1 fl. 32 kr. in 1 vinar našega denarja. Pis.

Novičar iz slovanskih krajev.

Iz Štajarskiga piše „Danica“, da so milostljivi Lavantinski knez in škof po deželi pastirsk list razposlali, v kterim zmote odkrijejo, v kterih je bilo dosti ljudí zavoljo domišljevaniga prikazovanja Matere Božje na neki smreki na Štajarskim na Paki v Vitanjski fari blizo Celja. Poslali so cerkvene sodnike, dobro razumne, poštene in bogaboječe može, štiri tehante, kteri so vès kraj pregledali, vse priče zaslišali in vse po resnici in pravici razsodili. Ali prepričali so se, de v celi ti prigodbi ni nobeniga sledú kakiga Božjiga razodenja; noben čudež, nobena posebna gnada, nobeno očitno spreobernjenje kaciga grešnika se ne da dokazati. Torej verne posvarijo, de naj se nikar ne dajo zapeljati, v ta kraj na božjo pot hoditi. Hudobneži in svojoglavci pa, kteri bi to prepoved prederzno in terdovratno grajali in ljudí na to prazno božjo pot zapeljevali, bodo od cerkvene družbe izobčeni (iz družbe vernih ločeni), ter imajo greh, od kteriga odvezati si škof sami sebi prihranijo. (Zadovoljno razglasimo ta modri sklep milostljiviga gosp. škofa, ki svetu očitno razodene resníco. Ko je v „Novícah“ po natanjčnim in véstnim prepričanju popisal odkritoserčen gospod pa prijatel resníce tisto sleparíjo, ktero so vražni babjoverci in tisti, ki babjoverstvo „ab invisis“ podpirajo, za čudež imeli, so razsajali nekteri zoper „Novíce“ tolikanj bolj, ker so ne dolgo poprej tudi tisto komedijo na „Gori“ po natanjčnim in vestnim prepričanju sleparsko imenovale. Nek brezimen podpornik teh sleparij in ljudskiga motenja in poneúmstva nam je na to celò pismo, podčerkano z —o— poslal, v kterim nam priporoča: naj bi 53. list Dunajskiga cerkveniga časopisa brali, v kterim stojí sostavek: „Die Aufklärer und der Aberglaube“. Kar smo v tem sostavku pričakovali, smo tudi v njem našli!! Ker s copernicam ne gré več, da bi ljudje na nje in na njih moč verjeli, so prišle sedaj kervotočnice in druge domišljevane prikazni na versto. „Skrivnost božje močí je velika, pa te skrivnosti Bog ni starim babam, ne neumnim deklinam, ne rokomavžarjem, ne ciganam razodel“. Vred.)

Iz Ormoža 3. julia. Xp. Letina na Štajarskem veselo kaže. Na spodnjem polji Drave in Mure so žita prav lepe, razun reží, ktero je zima zlo pobrala; tudi koruza in krompir obilen pridelk obetata, če le suša ne bo predolgo terpela in zadnja polovíca tega mesca ne bo krompirja pokvarila. Bog daj, da ne! Tudi vinogradi, sosebno Radgonski, Lutomerski, Savriški in bližnji Horvaški lepo obetajo, in med temi posebno tisti, ki so dobro obdelovani in bolj gnojeni bili. Češinj in češpelj bo dovelj, hrušk malo, jabelk celò nič. Ker letina dobro kaže, gré cena žita in vina zlo nazaj, posebno ker žita in vina iz bližnjega Horvaškega k nam sila veliko pride, kar naše kmete zlo tare. — Tista kužna bolezin, o kteri so „Novíce“ že pisale in ktera je pod imenom francozov plemenske kobile in žebce napadla, ne obstojí v gnjidavem razjedu spolovil (Chancer), ampak le bolj v žlemotoku, tedaj ne bo tako huda, če se bojo kmetje po poduku izvedenih zdravnikov ravnali, ne pa po konjederskim mazaštvu in po svetu druzih mojstrov skazov. Slišal sim, da je 300 bolnih, med temi le 17 nevarnih, kakih 5 jih je nek poginilo. Pri sv. Križu na Murskom polji se je med govejo živino neka huda bolezin prikazala. — Drugo pot Vam bom več pisal.

Iz Krajnja. (Posvečenje Prešernoviga spominka. Konec). Ko pevci pesem končajo in gosp. dekan poslednjič blagoslovijo gomilo, se gosp. dr. Bleiweis, kteriga trud je važno delo vodil in izverstno izpeljal, v

iménu odbora, kterimu je bilo izročeno spominek postaviti, zahvali gosp. tehantu Kos-u in njihovim gosp. pomočnikam, ki so obhajali današnjo slovesnost, — gosp. mestnimu županu, ki je prijazno pripomogel, doveršiti stavo spominka, — gosp. pevcam in obilo zbranim častiteljem rajniga, ki so se vdeležili slovesnosti današnjiga dneva. Pomenljive so bile poslednje besede gosp. govornika, vzete iz rajniga poezij,

De ni nesrečin, kdor v grobu leží,

če, kakor Prešerin, neumerljiv živí v svojih delih na vedno večne čase! —

Rano, zares, si doveršil ték svojiga življenja, pesnik mili, kterimu je osoda kozarc britkost do verha napolnila! Žalibog, le prerano je plameneči zubeljc tvojiga duha nam ugasnil, — prezgodaj je potihnil sladki glas tvojih strun, ktere zdajci zapuščene žalujejo po svojim mojstru. Nemila smert zasadí strupeno pušico v serce tvoje, — glas umolkne — truplo obleží!

Ko ti si, pesnik mili, prepevati začel, se je še černa tihotna noč razprostirala po domačih livadah, po nebu so se valile sive oblačne gore, luno je gosta megla zakrivala, in zvezdja bliščoba ni primigljala do nas. Pa močniga teka prijadra skoz tamoto snežnobel labud iz neznanih krajev; veličastno se vsede na volhko planjavo, ktero veslaje premerja na vse straní, ponosno dviguje svoj vrat, ter pošilja rajske glasove po daljnim krogu. Pa vihár zabučí po valóvih, silno ga jame sèmtertjè metati, — ali pevcu glasa ne umorí. Še krepkeji prihaja iz njegovih tužnih pers žalujoča pesem. — Neugodni sroči so mu ogrenili življenje; tarejo ga mnoge britkosti, ali neusušljivo je tekel sladki vir, in pritekel je memo počivajočih domačincov v daljne ptuje kraje, kjer so ga z občudenjem okušali in berzno prihrumeli, v bližavi sladkoto vživat; zbudili so domače, ter jih opazne storili čuda nedopovedljiviga, — pa urnokrilati čas ločitve je dospel, utrujeni pevec že zapoje svojo mertvašnico, glasovi poslednje pesmi razdoné, — labuda objame groba tamna noč.

Zgodila se je Večniga volja!

Počivaj torej v miru; saj je osoda, čeravno v življenji nemila, tvojimu truplu nar lepši kraj odločila v počivališče. V obziru siviga slovenskiga orjaka Triglava, — na bregu bistre Save, ktera hvaležna memo tebe doní, ki si njeno mater Savico v pesmi večnimu spominu posvečil, — v okrožji starodavniga slovenskiga mesta naznanuje spominek: tukaj počiva Prešerin, neumerli pesnik slovenski! u—a—i.

Iz Ljubljane. Kako nevarno je, da kôsci na Krajnskim z golimi kosami po mestu hodijo, se je spet unidan očitno pokazalo. Trije kôsci, že nekoliko vinjeni, so se drenjali skoz množico ljudí, ki je ravno iz Lattermanoviga drevoreda šla, in edin je s svojo kôso nekimu dekleticu, ktero je pesterna v naročji imela, slamničik z glave stergal, in pesterno na vratu ranil. To vidši se nam vprašanje vsili: ali imajo naši kôsci kakošno posebno pravíco, da po mestu in sprehajališih, ki so polne ljudí, z golimi kosami postopajo, da človeku, ki memo njih gré, nevarnost žuga? V druzih mestih in deržavah mora vsaki kôsec svojo kôso s slamo poviti, ali jo z ročnice sneti in na njo privezati, kadar do mesta ali terga med več ljudí pride; — kdor se po tem ne ravná, mora v denarji kazen plačati ali ga pa zapró. Pri nas pa je še vedno ta nevarna navada, brez da bi jo dotična gosposka ojstro prepovedala.

Iz Ljubljane. S pravim veseljem zamoremo danes naznaniti, da smemo do konca tega leta nekih novih bukev v slovenskim jeziku pričakovati, ki so nam tako potrebne, kakor ribi voda. Te bukve so popoln nauk kmetijstva. Na povabílo kmetijske družbe jih bojo spisali slavnoznani slovenski pisatelj in v kmetíjstvu dobro izvedeni gosp. fajmošter Janez Zalokar v Št. Kocianu na Dolenskim, ki so te dni družbi naznanili, da se hočejo v prid kmetijstva in domovíne tega zlo teškiga dela lotiti, ktero mora biti kratko in dobro izdelano, da bo spolnilo svoj namén. Častiti gosp. fajmošter so vès mož za to; Bog jim daj ljubo zdravje, da kmalo doveršijo delo, ktero nam je sila potrebno, ker razun posamesnih oddelkov v „Novícah“ in 1. dela v Celji 1821 natisnjenih knjig pod naslovam „Bukve za pomoč inu prid kmetam ukup složene za Slovence od J. P. Ješenaka“ nimamo nobenih bukev tega obsežka. — V torek popoldne, ki smo se tudi v Ljubljani hude ure bali, je toča po več vaséh Ložke dolíne vse polje pokončala, da usmiljenja vredni reveži, ktere je lanska povodinj tako strašno poškodovala, ne véjo, kaj bojo počéli.

Novičar iz mnogih krajev.

Kristianam, ki so ob strašnim ognji v Sarajevim v Bosni ob vse prišli, je presvitli cesar ukazal 3000 fl. podariti. — V naznanilih, ki jih vodstvo upravne statistike na svitlo daja, beremo, da rodovitna zemlja vsiga austrianskiga cesarstva je v letu 1850 znesla 97 milionov in 752.374 oralov; od teh je njiv 36 mil. 838.087 oralov, 113.347 oralov rajževiga polja (na Laškim, Primorskim in Horvaškim); 1 mil. 759.172 oralov nogradov, 11 mil. 596.317 oralov senožet in vertov, 42.933 oral. oljkinih gojzdov (kterih je na Dalmatinskim 26.936, na Primorskim 8233, na Lombarškim 2470, na Beneškim 4476, na Tiroljskim 318), 71.520 oralov je lavorovih in kostanjevih gojzdov (v Lombardíi 52.496, na Beneškim 13.572, na Tiroljskim 4875, na Primorskim 488 in v Dalmacii ravno toliko), 12 mil. in 386.105 oralov je pašnikov, 34 mil. in 944.790 pa gojzdov; — pridela se pa po teh naznanilih v celim našim cesarstvu pšenice 46 mil. 720.000, reží 61 mil. 352.000, ječmena 49 mil. 797.000, ovsa 82 mil. 398.000, turšice 33 mil. 458.000, prosa in ajde 9 mil. 532.060, krompirja 57 mil. 86.000 in sočivja 3 mil. 55.900 vaganov, rajža 845.300 centov, vina 39 mil. 701.000 veder, tobaka 732.400, olja 1 mil. 542.080, sira 373.520, ovčje volne 580.000 centov, lesa 42 mil. 568.000 sežnjev. — Ravno se je osnovalo gojzdnarsko društvo za celo cesarstvo na Dunaji, ki bo obseglo vse dežele cesarstva. — Kako zabito je tù in tam še ljudstvo in kako malo mu je za podúk v šolah mar, spričuje resnična prigodba v neki Erdeljski vasi, kjer je kmečk oče prišel k vradniku ga prašat: za koliko bi mogel svojiga sina odkupiti, da bi mu ne bilo treba v šolo hoditi! — Volitve za nov deržavni zbor na Angleškim, ki se ima 20. dan prihodnjiga mesca spet začeti, so se že začele; 400 volitnih okrajn je v vsim skupej, ki volijo 656 poslancov v zbor. — V Parizu so unidan zasledili zakletbo zoper življenje Napoleona; več deležnikov, ki so orožje izdelovali, so zapèrli.

Današnjim Novícam

so priložene obljubljene kratkočasne podobice, ktere smo si prizadjali tako izbrati, da nektere tudi niso brez poučniga zernja. Če bomo slišali, da so podobice bravcam všeč, in če bomo po številu naročnikov v stanu, še kakšnikrat enake kratkočasnice dokladati, prosimo bistroumne možé, naj nam (če tudi le slabo) izrisajo po svojih mislih iz domačih prigodb ali povestic take podobice, — ali če risati ne znajo, naj le natanjko podobo popišejo, ktero bomo že mi po popisu izrisati dali. Tode smešni zapopadek mora bistroúmen, spodoben, in če je moč tudi poučen biti, sicer je toliko bolji, kolikor bolj je osoljen.

Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*